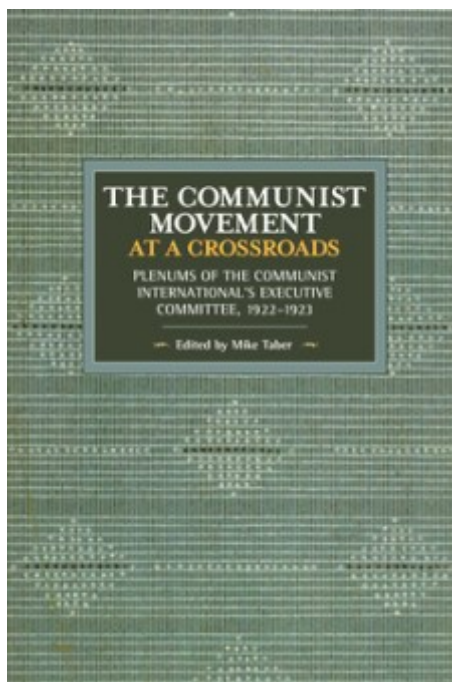

Arbetar- och bonderegeringen

[Utdrag ur *The Communist Movement at a Crossroads: Plenums of the Communist International's Executive Committee, 1922-1923*, Brill 2018. Här översatt från [Links International Journal of Socialist Renewal](#), 7 juli 2019. Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

Inledning av Mike Taber

Nedan återges en resolution och utdrag ur en rapport som antogs av Kommunistiska internationalen (Komintern) i juni 1923. Det hela ägde rum vid ett utvidgat möte med Kommunistiska internationalens exekutivkommitté (EKKI).*

De är ett nytryck från *The Communist Movement at a Crossroads: Plenums of the Communist International's Executive Committee, 1922-1923*. Boken har redigerats av Mike Taber och översatts av John Riddell, och publicerades i somras i häftad utgåva av Haymarket Books. (En inbunden utgåva publicerades förra året av Brill.) Det är den åttonde delen i den serie om Komintern på Lenins tid som påbörjades 1983 med John Riddell som redaktör.

Vid den fjärde kongressen i november-december 1922 antog Komintern övergångskravet på en arbetarregering, som var knutet till perspektivet på den proletära enhetsfronten. [Debatten om denna fråga vid fjärde kongressen finns i svensk översättning på marxistarkivet.[§]]

Fem månader senare förnyades diskussionen vid exekutivkommitténs tredje utvidgade plenarmöte.

Nedan finns hela texten i resolutionen om att kräva en arbetar- och bonderegering som antogs vid detta plenarmöte, tillsammans med rapporten om detta ämne till mötet av Kominterns ordförande Grigorij Zinovjev.

* EKKI:s 3:e utvidgade plenarmöte hölls 12-13 juni 1923.

§ [Debatt om "arbetarregering"](#) vid Kominterns 4:e kongress 1922.

Resolution om arbetar- och bonderegeringen

Förhållandena mellan arbetarklassen och bönderna utgör en av den internationella proletära revolutionens grundläggande frågor. För att vår kamp ska lyckas både före och efter maktövertagandet, måste de ömsesidiga förhållandena mellan dessa det arbetande folkets två huvudklasser värderas på ett riktigt sätt.

En grundlig övergripande uppskattning av dessa ömsesidiga förhållanden lades fram i resolutionen om jordbruksfrågan som antogs av Kominterns andra världskongress. Den lyder så här:

1) Endast städernas av kommunistiska partiet ledda industriproletariatet förmår befria landsbygdens arbetande massor från kapitalets och storgodsägareväldets ok, befria dem från förfall och från imperialistiska krig, vilka alltid äro oundvikliga vid upprätthållandet av det kapitalistiska systemet. De arbetande massorna på landsbygden kunna blott i förbund med det kommunistiska proletariatet och genom hänsynslöst stödjande av dess revolutionära kamp för avskaffandet av junkrarnas (godsägarnas) och bourgeoisins ok finna sin räddning.

Å andra sidan kunna industriarbetarna icke lösa sin världshistoriska uppgift att befria mänskligheten från kapitalismens ok och från krigens förbannelse, om de innesluta sig i trånga skrämsliga fackintressen och inskränka sig till att sträva efter förbättrande av sin, understundom ganska drägliga småborgerliga ställning. Men just så förhåller det sig i många framåtskridandena länder med ”arbetararistokratin”, som bildar grundvalen för Andra Internationalens så kallade socialistiska partier, men som i verkligheten utgör socialismens värsta fiender, är dess förrädare, småborgerliga hurrapatrioter, och bourgeoisins agenter inom arbetarrörelsen. En verkligt revolutionär, en verkligt socialistiskt handlande klass är proletariatet endast under det villkoret, att det uppträder som ett avantgarde för alla arbetande och förtryckta, som deras ledare i kampen för exploatörernas störtande. Detta å sin sida är omöjligt utan klasskampens utsträckande till landsbygden, utan samlandet av de arbetande massorna på landsbygden kring industriproletariatets parti, utan att stadsproletariatet uppfostrar landsbygdens proletariat.

2) Landsbygdens arbetande och förtryckta massor, vilka stadens proletariat måste leda i kampen eller åtminstone draga över på sin sida, representeras i de kapitalistiska länderna av följande grupper:

För det första: av lantarbetareproletariatet, lönearbetarna (säsongarbetare, kringvandrande arbetare och daglönare) vilka förtjäna ett knappt uppehälle genom lönearbete i jordbruk och skogsarbeten. En självständig från övriga grupper av lantbefolkningen skild organisation för denna kategori inklusive skogsarbetare, hantverkare på godsen o. s. v. (politisk såväl som militär, facklig och kooperativ organisation, bildningsverksamhet), en stegrad propaganda och agitation bland denna grupp och dess vinnande för sovjetsystemet och proletariatets diktatur – se där de kommunistiska partiernas grundläggande uppgift i alla länder.¹

För det andra: av halvproletariatet eller småbrukarna, d. v. s. de som finna sin utkomst dels genom lönearbete inom jordbruket eller i industriella, kapitalistiska företag, dels därigenom att de trötta ut sig på en egen eller arrenderad jordplätt som endast lämnar en del av de för familjen nödvändiga livsmedlen. Denna grupp av den arbetande lantbefolkningen är i alla kapitalistiska länder utomordentligt talrik, men dess existens och dess särskilda samhällsställning förtiges av bourgeoisins representanter och av socialisterna inom Andra Internationalen. Detta sker till en del medvetet för att vilseleda arbetarna, delvis till följd av den vanliga kälkborgerliga åskådningen som i allmänhet förväxlar denna grupp med de självägande bönderna. Denna bourgeoisins metod att vilseleda arbetarna är mest märkbar i Frankrike och Tyskland, där näst

1 För Lenins förklaring av begreppet ”proletariatets diktatur”, se Appendix nedan.

även i Förenta staterna och andra länder. Genom ett riktigt organiserande av arbetet kan denna grupp bli en säker anhängare av det kommunistiska partiet, ty dessa halvproletärers ställning är mycket svår och den fördel som sovjetmakten och proletärdiktaturen tillför dem är stor och påtaglig.

I en del länder är den första och den andra gruppen icke strängt skilda från varandra. En gemensam organisation för dem är därför under vissa förhållanden att anbefalla.

För det tredje: Småbrukarna, d. v. s. de jordbrukare vilka såsom självägande eller arrendatorer täcka behoven för sina familjer och hushåll utan att leja främmande arbetskraft. Denna kategori vinner ovillkorligen på proletariatets seger, vilken genast och fullständigt skaffar åt dem: a) befrielse från erläggande av arrende eller avstående från en del av skörden (t. ex. i Frankrike och i Italien) till godsägaren; h) befrielse från hypoteksbördan, köpeskillingen; c) befrielse från olika former av beroende under godsägarens ok (i fråga om skog och betesmarker m. m.); d) omedelbart bistånd i deras jordbruk från den proletära statsmaktens sida (möjligheten att använda jordbruksredskap och en del byggnader tillhörande de av proletariatet exproprierade storkapitalistiska godsens; omedelbar förvandling av de kooperativa företag och jordbruk, vilka under kapitalismens tid mestadels tjänat de rika och burgna lantbrukarna, till organisationer som i första hand hjälpa de fattiga, d. v. s. proletärer, halvproletärer och småbrukare o. s. v.).

Samtidigt måste kommunistiska partiet vara medvetet om att under övergångstiden från kapitalismen till kommunism, d. v. s. under proletariatets diktatur, inom denna kategori åtminstone delvis strömningar i riktning mot full handelsfrihet och fri förfoganderätt över privategendom äro oundvikliga. Ty denna kategori, vilken om också blott i ringa antal uppträder såsom säljare av livsmedel, är demoraliserad genom vanan att spekulera och äga kapital. Genom en fast proletär politik, genom det segrande proletariatets beslutsamma uppgörelse med godsägare och storbönder kunna likväl strömningarna inom denna grupp ej bli så betydande. De äro ej heller i stånd att ändra något i det faktum, att småbönderna i det stora hela icke äro motståndare till en proletär omvälvning.

3) De tre ovannämnda grupperna utgöra tillsammans i alla länder majoriteten bland lantbefolkningen. Därför är den proletära omvälvningens slutliga resultat säkerställt ej blott i städerna utan även på landsbygden...²

Kominterns fjärde världskongress vidareutvecklade och utvidgade denna resolution genom att tillhandahålla en skiss till ett handlingsprogram (ett minimiprogram) om jordbruksfrågan för Komintern.

Den andra kongressen gav alltså de programmatiska grundvalarna avseende de ömsesidiga förhållandena mellan arbetarklassen och bönderna. Den fjärde kongressen gjorde dessa grundvalar mer specifika. Den utvidgade exekutivkommitténs nuvarande plenarmöte måste tillhandahålla en koncis politisk formulering som gör det möjligt för oss att genomföra den andra och den fjärde kongressens beslut med största möjliga framgång.

Denna politiska formulering är: *arbetar- och bonderegeringen*.

Efter det första imperialistiska världskriget var bönderna något annat än vad de hade varit före kriget. I majoriteten av de länder som hade deltagit i kriget, hade betydande delar av bönderna redan fått en del politiska erfarenheter.

Som ett resultat av det, har det under de senaste åren blivit uppenbart med allvarliga försök att

² Dokument från *Kominterns andra kongress*, på marxistarkiv.se, s 61-63.

grunda bondepartier som försöker spela en självständig politisk roll. Lägg särskilt märke till de senaste årens upprepade försök att grunda en ”Grön bondeinternational”.³

På det stora hela har böndernas försök att driva en självständig politik mitt emellan borgarklassen och proletariatet inte varit särskilt framgångsrik. I de ”utvecklade” borgerliga länderna leder precis som tidigare borgarklassen och de stora jordägarna fortfarande runt bönderna i näsan. Även där det finns till synes självständiga bondepartier, så leds de till största delen av främmande klasskrafter (präster, advokater, stora jordägare). De arbetande bondemassorna tjänar bara som ett verktyg och politisk kanonmat åt sin klass’ värsta fiender. De är en av den borgerliga regeringens stöttepelare. Den senaste historien är full av exempel där stora skikt av arbetande bönder bara kunde försvara sina politiska intressen i nära förbund med det revolutionära proletariatet, och under förutsättning att bönderna stödde det revolutionära proletära partiet.

Samtidigt förändrar Andra internationalens partier sin inställning till bönderna. Istället för att ignorera bönderna, som de traditionellt har gjort, gör de nu försök att dra in bönderna i sin kontra-revolutionära socialdemokratiska politik. De viktigaste socialdemokratiska partierna förlorar alltmer sitt inflytande inom arbetarklassen, och söker desperat efter en ny social bas. Då vänder de sig oundvikligen till landsbygden och riktar sin uppmärksamhet mot böndernas välbeställda skikt.

Idag består kommunisternas uppgift av att omedelbart besätta de styrkepositioner som socialdemokraterna ger upp, samtidigt som de ser till att omintetgöra deras försök att bygga en ny bas på landsbygden. För detta ändamål måste de förena landsbygdsarbetarna och jordbrukets halvproletariat kring sin fana samtidigt som de vinner bönderna till en allians med det revolutionära proletariatet.

Bara det faktum att kommunistpartierna internationellt omfattar parollen om en ”arbetar- och bonderegering” och påbörjar agitation för den, kommer att bli inledningen av en neutralisering av böndernas mellanskikt och att börja vinna småbönderna.

Kommunistiska internationalens exekutivkommitté noterar att den överväldigande majoriteten av Kominterns sektioner har varit väldigt tröga vad gäller arbetet på landsbygden, och de har i detta avseende orsakat enorm skada för vår sak. Detta loja agerande återspeglar den beklagliga traditionen från Andra internationalen, ur vilken de största partierna i Komintern uppstod. Det återspeglar också en felaktig teoretisk ståndpunkt om bönderna, som framställer frågan som om den ”ortodoxa marxismen” innebär att ett arbetarparti inte behöver bry sig om bönderna. För det tredje återspeglar det en trångsynt hantverkar- och skråinställning till den proletära klasskampen.

Kommunistpartiernas uppgift under den nuvarande perioden är att en gång för alla bryta med denna skråliknande inställning. Kommunistpartierna får inte se sig som bara representanter för en extrem proletär opposition *inom* den borgerliga samhällsordningen, som var fallet under Andra internationalens glansdagar. Kommunistpartierna måste i sitt tänkande bli medvetna om att de inom den närmaste eller en inte så nära framtid kommer att leda de arbetande massorna i kamp mot den borgerliga samhällsordningen för att störta borgarklassen och ersätta den som förvaltare av staten. Den inskränkta skråliknande psykologin måste ersättas med psykologin hos ett parti som vill ta makten, ett parti som uttrycker proletariatets hegemoni under revolutionen. Ett kommunistiskt parti måste förbereda sig för att besegra borgarklassen imorgon, och måste därför idag sätta upp mål som

3 Den Gröna internationalen (formellt Internationella jordbruksbyrå) grundades 1921 av borgerliga jordbrukspartier i Bulgarien, Tjeckoslovakien, Kroatien och Polen, med sitt kontor i Prag.

inbegriper hela folket. Det är därför det ställer sig uppgiften att få alla de befolknings-skikt, som tack vare sin samhällsställning i det avgörande ögonblicket på ett eller annat sätt kan hjälpa den proletära revolutionen, att stöda proletariatet.

Grundvalen för all kommunistisk politik är att agitera för proletariatets diktatur, och det ersätts varken av parollen om en arbetarregering, som kom före den, eller parollen om en "arbetar- och bonderegering". De knuffar inte på något sätt denna agitation i bakgrunden. Tvärtom är parollen om en "arbetar- och bonderegering" grunden för att genomföra enhetsfronten, den under nuvarande förhållanden enda riktiga politik som pekar fram mot *proletariatets diktatur*. En riktig tolkning av parollen om en "arbetar- och bonderegering" kommer att göra det möjligt för kommunisterna att inte bara mobilisera de proletära massorna i städerna utan också upprätta viktiga inflytelsepunkter på landsbygden, och på detta sätt bereda vägen för att ta makten.

Parollen om en "arbetar- och bonderegering" kommer också att vara till hjälp för kommunistpartierna efter att proletariatet har erövrat makten. Med hjälp av denna paroll kan proletariatet alltid och upprepade gånger komma ihåg att dess marsch framåt måste gå i takt med stämningarna bland landets bönder, att det måste upprätta ett riktigt förhållande mellan det segerrika proletariatet och bönderna, och att proletariatets ekonomiska åtgärder måste genomföras med försiktig måttfullhet. Det motsvarar det segerrika ryska proletariatets agerande under den ryska revolutionens nuvarande fas, som är känd som den Nya ekonomiska politiken.

Det är självklart att agitationen för en arbetar- och bonderegering måste utformas utifrån de speciella förhållandena i varje enskilt land. I Nordamerika handlar det till exempel om de arbetande lantbrukarna.

Utgångspunkten för all vår agitation för en arbetar- och bonderegering är att skydda böndernas ekonomiska intressen, som de fastställdes i besluten vid Kominterns andra och fjärde världskongresser. Den utvidgade exekutivkommittén beordrar alla nationella partier att omedelbart utveckla ett speciellt handlingsprogram för sina relationer till bönderna och lägga fram ett motsvarande lagförslag via sin parlamentsgrupp. Om detta förslag verkligen uttrycker de arbetande böndernas nuvarande intressen, så kommer det att få stora politiska effekter. Signaturer kan samlas in på landsbygden för att stöda det.

Parollen om en "arbetar- och bonderegering" är en propagandistisk formulering som gör det möjligt för oss att på ett aritmetiskt sätt uttrycka det som tidigare bara uttrycktes algebraiskt. Som sådan kan den bli till hjälp på ett allmänt sätt. Å andra sidan kommer parollen om en "arbetar- och bonderegering", som paroll för den nuvarande politiska kampen, att vara speciellt användbar i länder som Frankrike, Tyskland, Italien, Balkan, Tjeckoslovakien, Polen, Finland, etc. Utan hjälp från bönderna, oavsett vilken form den antar, är det dessutom inte möjligt att befästa den proletära revolutionens seger någonstans. I denna mening måste parollen om en "arbetar- och bonderegering" vara en övergripande paroll för de kommunistiska partierna.

Samtidigt som Kominterns exekutivkommitté kraftfullt stöder parollen om en "arbetar- och bonderegering", så rekommenderar den också alla kommunistiska partier att komma ihåg de faror som skulle kunna bli resultatet av en felaktig tillämpning av den. Precis som enhetsfrontspolitiken i allmänhet, kan parollerna om en "arbetarregering" och en "arbetar- och bonderegering" utan tvekan leda till allvarliga risker, om inte våra partier tillämpar dem i en revolutionärt marxistisk anda. De

mest uppenbara risker som är förknippade med kravet på en arbetar- och bonderegering är följande:

- 1) I de partier där den marxistiska skolningen fortfarande är otillräcklig, finns det en fara för att parollen kan tolkas på det sätt som de ryska socialistrevolutionärerna gjorde. I småborgerligt "socialistisk" anda ser detta förhållningssätt bönderna som en enda kompakt massa, och tar inte hänsyn till att det finns olika skikt bland bönderna. Kommunistiska internationalens exekutivkommitté påminner om följande stycke i andra kongressens programmatiska resolution, som lyder:

"Storbönderna är kapitalistiska entreprenörer inom jordbruket, vilka som regel anlitar flera anställda arbetare, och de är bara förknippade med bönderna genom sin låga kulturella nivå, levnadsvanor och det kroppsarbete de själv utför på sina lantbruk. De utgör det största av de borgerliga skikt som är öppna och beslutsamma fiender till det revolutionära proletariatet. Under allt sitt arbete på landsbygden måste de kommunistiska partierna huvudsakligen rikta uppmärksamheten på kampen mot detta skikt, på att befria landsbygdsbefolkningens arbetande och utsugna majoritet från dessa utsugares ideologiska och politiska inflytande."

- 2) Den andra faran är att inte helt tillförlitliga kommunister kan försöka genomföra ett revolutionärt massarbete bland breda skikt av arbetande bönder med hjälp av principiösa överenskommelser i parlamentet med så kallade parlamentariska representanter för bönderna och ledare för så kallade bondepartier, som ofta representerar borgarklassens mest reaktionära krafter.

Även om de kommunistiska partierna måste vara medvetna om dessa och liknande faror när de använder parollen om en "arbetar- och bonderegering", så ska de inte vända ryggen åt de fördelar som finns för den proletära förtruppen av att ha en flexibel politik och en motsvarande taktik. De måste lära sig konsten att kombinera inträngandet bland breda skikt av arbetande människor med ett tufft, skoningslöst och konsekvent försvar av den revolutionära marxismens principer.

Att tränga in i bondemassorna och anta parollen om en "arbetar- och bonderegering" förvandlar inte på något sätt vårt parti från ett arbetarparti till ett "de arbetandes parti" eller ett "arbetar- och bondeparti". I sin sociala sammansättning och sina mål måste vårt parti förbli ett arbetarklassens parti, men det betyder en arbetarklass som drar med sig det arbetande folkets alla skikt framåt och leder dem i kamp mot kapitalismen.

En av de viktigaste förutsättningarna för att på ett framgångsrikt sätt tillämpa parollen om en "arbetar- och bonderegering" bland landsbygdens breda massor är att kommunisterna arbetar mycket energiskt i jordbruksarbetarnas fackföreningar. Under den kommande perioden kommer kommunisterna att vara tvungna att lägga all sin energi på att erövra en majoritet av de redan existerande lantarbetarfacken, eller, om de inte existerar, grunda sådana fackföreningar. Bland de uppgifter som jordbrukarnas fackföreningar har, är det viktiga politiska målet att föra ut parollen om en "arbetar- och bonderegering" bland de breda bondemassorna. I denna mening utgör jordbruksarbetarnas fackföreningar en bro mellan kommunistpartiet och landsbygden.

Men de kommunistiska partierna får inte överlämna denna nya uppgift bara till lantarbetarnas fackföreningar. Hela partiet måste som en av de mest brännande uppgifterna anta erövrandet av bondemassorna till en allians med det revolutionära proletariatet.

Ur Grigorij Zinovjevs rapport om Arbetar- och bonderegeringen

Grigorij Zinovjev

... Jag drar slutsatsen att [den kommunistiska rörelsen måste] bredda parollen om en arbetar-regering till "För en arbetar- och bonderegering". Kamrater, ni minns hur den utvecklades med tiden: först enhetsfrontspolitiken, sedan arbetarregeringen. Nu menar jag att vi borde bredda parollen....

Vi måste noga bedöma hur parollen om en arbetar- och bonderegering hänger ihop med vår gamla formulering, proletariats diktatur. Det kommer att finnas kamrater bland oss som utan tvekan kommer att fråga om vi, när vi uppmanar till en arbetar- och bonderegering, överger vårt gamla krav på en proletariats diktatur. Och kommer vi att fortsätta att vara ett arbetarparti eller bli ett arbetar- och bondeparti?

Alla som förstår något om enhetsfrontspolitiken, som har börjat begripa vad proletariats klass-baserade politiska strategi är, måste inse att parollen om en arbetar- och bonderegering pekar ut vägen till proletariats diktatur och inte på något sätt bestrider den. Det går knappast att uppnå en arbetar- och bonderegering i ordets strikta och vetenskapliga betydelse. Sovjetregeringen är i själva verket en arbetarregering. Statens roder är i proletariats händer. Men proletariatet och dess parti förstår att bönderna måste hysas in i och dras med i statens ledning. Med ett ord siktar partiet på att styra landet på ett klokt sätt. Det är just därför proletariatet i Ryssland tar hänsyn till de verkliga styrkeförhållandena i landet, har uppmanat bönderna att förenas inom dessa ramar, och har upprättat ett förhållande där bönderna stöder arbetarna. Således har erfarenheterna från en av de största revolutionerna, den ryska revolutionen, visat att det är möjligt. Våra kommunistpartiers uppgift är att använda den ryska revolutionens lärdomar och tillämpa dem konkret på de speciella omständigheterna i varje enskilt land.

När vi reser parollen om en arbetar- och bonderegering, så innebär det på inget sätt att vi överger proletariats diktatur. Vi kan inte backa ett steg från den. Proletariats diktatur är det enda sättet att befria mänskligheten från kapitalismens ok. Ingen annan väg är möjlig. Arbetarklassen är den enda verkligt revolutionära klassen, revolutionär ända till slutet. Men denna klass – vilket betyder dess parti – kan antingen handla på ett intelligent eller ett dumt sätt. Så vi kommer att nå målet mycket

snabbare och med förre förluster. Vi kommer delvis att neutralisera stora skikt av bönderna och småbourgeoisien och delvis dra dem till vår sida. Men om vi agerar klumpigt, om vi föreställer oss den proletära befrielsens klassmål utifrån ett hantverksskrås idéer, så kommer vi att fördröja tidpunkten för vår seger.

Vi tror att tidpunkten har kommit för att popularisera parollen om en arbetar- och bonderegering. Redan vid den fjärde kongressen hade vi en känsla att saker och ting utvecklades i den riktningen. Redan då hade vi nästan formulerat uppgiften i Centraleuropa i dessa ordalag. Nu har det blivit uppenbart att denna fråga är av betydelse för alla länder, att det är en verkligt internationell fråga. Och just i det ögonblick då Hamburgkongressen öppet har visat att den är politiskt helt maktlös, så måste vi skynda oss att utfärda parollen om en arbetar- och bonderegering.⁴ Herrar som [den belgiske socialdemokraten Émile] Vandervelde kommer att försöka erövra bönderna, men kommer bara att lyckas om vi är fullständigt kortsiktiga. Om vi går tillväga på det sätt som vi måste, då kommer vi att dra stora skikt av bönderna till partiet och arbetarklassen, som representerar landets intressen.

Denna paroll kommer också att spela en inte obetydlig roll i kampen mot fascismen. Ta Italien till exempel, som är fascismens klassiska land. Fundera över händelseutvecklingen. Fascismen föddes just i de bondedistrikt där bönderna hade rest sig i kamp om jorden. I början var fascismen godsägarnas reaktion mot den makt som bönderna hade skaffat sig. Nu när fascismen har tagit makten far den med brutal kraft ut mot dessa bondedistrikt. Mussolini har infört en del riktigt medeltida lagar, som att förbjuda folk att lämna sina hem efter åtta på kvällen. Det är i bondedistrikt som de fascistiska gängen härjar. De griper de bönder som har ”gjort fel” och tvingar dem att dricka de fascistiska soldaternas urin. Det är de fakta som våra italienska kamrater ger oss. Under sådana omständigheter är det säkerligen uppenbart att böndernas ilska och hat mot fascisterna ökar för varje timme....

Är det inte uppenbart att parollen om en arbetar- och bonderegering är lämpligare än någon annan i dagens fascistiska Italien? Vi måste resa denna paroll.

Förvisso kommer de socialdemokratiska herrarna omedelbart att överösa oss med glåpord, och hävda att den paroll vi för fram bara är demagogi. Men arbetare som vill besegra borgarklassen kommer att se saker och ting annorlunda. De kommer att förstå att vi söker och hittar allierade i kampen mot borgarklassen. Arbetande bönder kommer också att se saker och ting annorlunda. Vi kommer att göra det möjligt att inte bara neutralisera stora skikt av de arbetande bönderna, utan också vinna över dem – och var är det inte fallet? Vi kommer förstås att tillämpa parollen på ett sätt som passar för de specifika förhållandena. Vi kommer givetvis att rikta in oss speciellt på bönder som inte anlitar lönearbetare.

Jag ska gå vidare. Vid den fjärde kongressen förklarade vi för er varför den sovjetiska regeringens Nya ekonomiska politik enligt vår uppfattning inte bara är en episod i den ryska revolutionen, utan har internationell betydelse. Vi visade för er att nästan varenda land, efter sin revolution kommer att tvingas gå igenom en mer eller mindre utdragen period med denna politik. Vi höll alla med om att den Nya ekonomiska politiken inte är ett ryskt fenomen. Oavsett vilket land, kommer det segerrika proletariatet vid en lämplig tidpunkt att tvingas sträva efter att ena arbetarklassen och bönderna.

4 Den Andra och den Två-och-ett-halvte internationalen förenades vid en kongress i Hamburg den 21-25 maj 1923. Den sammanslagna organisationen kallades officiellt för Arbetar- och socialistiska internationalen.

Detta faktum – som står utom allt tvivel – verkar också peka fram mot den logiska slutsatsen om en arbetar- och bonderegering. Om vi går igenom förhållandena i en rad olika länder, kan vi inte hitta ett enda land där denna paroll inte kommer att vara lämplig. Vi säger till utvecklade arbetare och bönder att vi vill krossa de rikas stat och skapa en arbetarstat. Låt oss bestämma att till detta lägga att vi därför föreslår att det bildas en arbetar- och bonderegering. Därmed kommer vi att göra det omöjligt för det socialdemokratiska partiet att överträffa oss ens på det parlamentariska området.

Det räcker förstås inte att bara anta tomma resolutioner om denna fråga. Uppgiften är att klart se att denna paroll också är fylld av faror, precis som enhetsfrontspolitiken i sin helhet.

Den fara som är förknippad med parollen om en arbetar- och bonderegering är att vissa sektioner som inte är så starka och mindre skolade i marxismen, skulle kunna tolka denna paroll på samma sätt som socialistrevolutionärerna. Detta parti framställde sig som representant för arbetarna, bönderna och intelligentsian. Vi säger – nu och i framtiden – att vi är arbetarklassens parti....

Under inga omständigheter får partiet anta den socialistrevolutionära formuleringen att vara ”arbetarnas, böndernas och intelligentsians parti”.

Den fara som parollen om en arbetar- och bonderegering innebär, är att våra svagare partier skulle kunna förledas att vattna ur vårt partis klasskaraktär. Vi måste redan nu agera för att avstyra det. Precis som tidigare är vi fortfarande marxister, stenhårda och oförsonligt ”dogmatiska”. Nu precis som tidigare, är vi ett arbetarparti som är fullt förpliktigt mot sin klassbaserade ståndpunkt. Vårt partis sociala sammansättning måste vara proletär. Men vi måste kunna manövrera skickligt och framgångsrikt, samtidigt som vi med framgång avvärjer faran för sekterism. Vi måste till varje pris bli masspartier – en uppgift som ingalunda är enkel....

Vi blundar inte ens för ett ögonblick för de faror som finns inneboende i parollen om en arbetar- och bonderegering. Men de som är rädda för vargar bör undvika skogen. Vi har redan lärt oss en hel del om hur man behärskar svårigheterna med vår politik av manövrer. Det var uppenbart under genomförandet av enhetsfrontspolitiken. Våra partier lärde sig simma genom att hoppa i vattnet, och en del av våra partier har redan lärt sig att simma. Kampanjen för enhetsfrontspolitiken var i själva verket vår första kampanj på internationell nivå. De svårigheter den ställdes inför var ansevärd, men ändå övervann vi dem nästan helt. Nu är det dags att utvidga vår handlingsradie och förändra vårt partis psykologi. Våra partier måste sluta att se sig som en sorts skrå som genomför speciella arbetaruppgifter. De måste agera som partier som är beslutsamma att förbereda segern över borgarklassen. Vi måste genomföra alla förberedelser, både på det teoretiska och organisatoriska och politiska området. Under denna process kan vi vara förvissade om, att när vi reser parollen om en arbetar- och bonderegering så kommer det att leda till framsteg inte bara i Tjeckoslovakien, Frankrike, Storbritannien, Skandinavien, USA och Tyskland utan – med ett ord – överallt.

Vid den tredje kongressen sammanfattade vi våra uppgifter i två ord: Till massorna! Vid den fjärde kongressen definierade vi vår enhetsfront mer exakt och vidareutvecklade den. De senaste sex månaderna har visat att det har hjälpt oss att få in en fot inom bredare skikt av arbetarklassen.

Nu står vi inför en ännu större uppgift. Vi måste väcka viljan att ta makten i våra partier. Vi måste göra dem till partier som i alla sina åtgärder är medvetna om uppgiften att besegra borgarklassen. Våra partier är arbetarklassens förtrupp. Genomsyrade med viljan att ta makten kommer denna förtrupp att överföra denna förpliktelse till breda skikt av arbetare, miljontals arbetare. Och när

miljontals proletärer är genomsyrade av denna vilja kommer segern inte att vara så svår längre.

Appendix: Om begreppet ”proletariatets diktatur”

Begreppet ”proletariatets diktatur”, förklarade Lenin 1919, syftade på att proletariatet, det vill säga den samhällsklass som säljer sin arbetskraft för att överleva, skulle ”erövra den politiska makten”, och använda den för att ”med våld undertrycka det ytterligt desperata och rasande motstånd som alltid presterats av utsugarna, vilka inte ryggar tillbaka för några brott”.

Denna sorts styre, fortsatte Lenin, ”medför att de av kapitalismen förtryckta, de arbetande klasserna, i hittills okänd grad kan utvidga demokratiens faktiska utövande”.

Tidigare hindrades massorna från att ”att delta i det politiska livet och att åtnjuta de demokratiska fri- och rättigheterna” men nu får de ”ständigt, ovillkorligt och därtill som avgörande faktor delta i den demokratiska statsförvaltningen”.⁵

Lästips:

[Den proletära enhetsfronten](#), Kominterndokument från 1921-22.

[Debatt om enhetstaktiken](#). Referat från diskussioner, resolutioner m m från de två "utvidgade EKKI-möten" som hölls i februari-mars och juni 1922. Referat är från det svenska kommunistpartiets dagstidning *Folkets Dagblad Politiken*.

[Kominterns fjärde kongress](#)

5 Ur [Tal och teser vid Kommunistiska internationalens första kongress](#), på marxistarkiv.se, s 2, 6, 7.